kelti hipotezę, kad pylimai buvo supilti ne XVIII a. pradžioje, o anksčiau. Tokia hipotezė paneigtų lietuviškoje istoriografijoje įsivyravusią nuomonę, kad pylimus įrengė švedai, kai Bilevičių dvare buvo apsistojęs švedų karalius Karolis XII su kariuomene. Radinių, patvirtinančių švedų kariuomenės veiklą šioje vietoje, nerasta, galbūt dėl to, kad jie čia buvo apsistoję labai trumpai – 1702 m. vasario 17 d. – balandžio 3 d.

Surasta keletas karinių uniforminių drabužių sagų: I ir II Pasaulinio karo Vokietijos kariuomenės, II Pasaulinio karo Raudonosios armijos kariuomenės. Taip pat aptikta carinės Rusijos karinių uniforminių sagų (8), iš kurių 5 datuojamos XVIII a. I puse – XVIII a. viduriu. Paminėtina diržo sagtis, kurią galima būtų priskirti Napoleono kariuomenės X korpuso dalinių ekipuotei. Žvalgymų metu rasta per 30 kg metalo, datuojamo XX a. Tai ūkinės paskirties technikos detalės, šovinių tūtelės, atsitiktinės šiukšlės ir kita.

Remiantis paviršiniais žvalgymais (iki 5–10 cm), manoma, kad Biliūnų įtvirtinimai įrengti XVI a. I pusėje. Greičiausiai ten buvo įtvirtintas dvaras, kurio keturkampis redutas ne kartą panaudotas ir vėliau.

The field survey of the Biliūnai defensive fortification

In 2019, a metal detector survey of around 1.7 ha at Biliūnai old defensive fortification (Raseiniai District, W Lithuania) and in its vicinity (Fig. 1) registered 273 finds (Fig. 2), the majority connected with the buildings that stood in the enclosure in the 16th–18th centuries. Based on a surface survey (to a depth of 5–10 cm), the object was a fortified manor, protected by a rectangular redoubt created in the first half of the 16th century.

Gediminas Petrauskas,
Gytis Piličiauskas

Žvalgymai Akmenės, Anykščių, Radviliškio, Šiaulių ir Ukmergės rajonuose

2019 m. rugpjūčio–lapkričio mėnesiais LNM archeologinė ekspedicija žvalgė 14 kultūros paveldo vertybių požymių turinčių vietų Akmenės, Anykščių, Radviliškio, Šiaulių ir Ukmergės rajonuose. Ekspedicijos metu aptikti 3 nauji laidojimo paminklai, patikslinta vieno kapinyno teritorija, užfiksuota 10 priešistorinių ir istorinių laikų radimviečių. Aptikti radiniai saugomi LNM. Žvalgytų vietų koordinatės nurodomos LKS94 sistemoje.

Gendviliškėse (Akmenės r., Papilės sen.) nustatyta apytikslė XII–XIII a. būdingo žiedo pastorinta priekine dalimi radimvietė (1 pav.). Nurodyta vieta yra 1,9 km į Š–ŠR nuo Būriškių kapinyno (UK 16334), 1,56 km į R nuo Papilės piliakalnio II, vadinamo Pašalpos kalnu (UK 1822), 800 m į P–PV nuo kanalizuoto Suldupio

1 pav. Gendviliškėse aptiktas žiedas. G. Petrausko nuotr.

Fig. 1. A ring discovered in Gendviliškės

2 pav. Kriokliuose rastas kryžinis smeigtukas. G. Petrausko nuotr.

Fig. 2. A cruciform pin discovered in Kriokliai

upelio, 160 m į Š nuo krašto kelio Kuršėnai–Mažeikiai, 140 m ta pačia kryptimi nuo geležinkelio Radviliškis–Šiauliai–Mažeikiai (6224279; 426753). Fiodoro Pokrovskio „Kauno gubernijos archeologijos atlase“ užsimenama, kad 1871–1873 m. šalia Papilės tiesiant Liepojos–Romnų geležinkelį rasta daug vario lydinio dirbinių (Покровскій Ф. В., *Археологическая карта Ковенской губерніи*, Вильна, 1899, с. 74). Į klausimą, ar šie dirbiniai ir dirbamo lauko pakraštyje šalia geležinkelio aptiktas žiedas susiję, gali atsakyti tik platesni tyrinėjimai.

Ekspedicijos metu gautas **Krioklių** kaimo (Akmenės r., Papilės sen.) dirbamuose laukuose atsitiktinai aptiktas kryžinis smeigtukas (2 pav.). Dirbinio radimvietė yra 1,04 km į PV nuo Krioklių kapinyno (UK 44203), lauke tarp Ventos kairiojo kranto viršutinės terasos pakraščio ir kelio Gumbakiai–Zubriai–Kriokliai (6218841; 427550). Nors smeigtuko ir 2018 m. žvalgyto VIII–XI a. Krioklių kapinyno (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 502–503) chronologija sutampa, radimvietės kontekstas lieka neaiškus.

Šemetaičiuose (Akmenės r., Papilės sen.) užfiksuotos dvi geležies amžiaus radimvietės. Prieš kelerius metus 610 m į V nuo krašto kelio Kuršėnai–Mažeikiai, 100 m į R–ŠR nuo Ventos dešiniojo kranto, kiek žemėjančioje viršutinės terasos dalyje, dirvonuojančiame lauke šalia negyvenamos sodybos (6220554; 428841) rastas aplūžęs kalavijo makštų galo apkalas (3 pav.). Už 725 m į ŠR nuo šios vietos, 280 m į PR nuo Ventos kranto, 50 m į V nuo krašto kelio Kuršėnai–Mažeikiai, lygiame dirbamame lauke (6220879; 429490) užfiksuota įmovinio ietigalio plačia lauro lapo formos plunksna radimo vieta (4 pav.).

Jurgėnuose (Anykščių r., Kavarsko sen.) aptiktas iki tol nežinomas viduramžių ir naujųjų laikų kapinynas. Laidojimo paminklas yra 1,85 km į ŠV nuo Marijampolio (Piktagalio)

3 pav. Kalavijo makštų galo apkalas iš Šemetaičių radimvietės I. G. Petrausko nuotr.

Fig. 3. The scabbard tip fitting from Šemetaičiai find spot I

4 pav. Įmovinis ietigalis iš Šemetaičių radimvietės II. G. Petrausko nuotr.

Fig. 4. A socketed spearhead from Šemetaičiai find spot II

5 pav. Jurgėnų kapinyno radiniai: 1 – pasaginė segė; 2–3 – segių dalys. G. Petrausko nuotr.

Fig. 5. Jurgėnai cemetery finds: 1 – a penannular brooch; 2–3 – brooch pieces

piliakalnio (UK 1871), 450 m į R nuo kelio Kavarskas–Surdaugiai, melioracijos kanalu paverstos Pienos kairiojo kranto slėnyje iškilusioje ŠV–PR kryptimi pailgoje apie 50x30 m dydžio, 1,5–2 m aukščio kalvoje (6149727; 552834). Kalva apardyta arimo, žvyras vietomis pastebimas jau 10–15 cm gylyje. Šalia kalvos plytinčiame Pienios slėnyje ekskavatoriaus iškastose žemėse užfiksuotas 70 cm storio durpių sluoksnis, giliau jo – karbonatinga morena. Ežerinių nuosėdų išverstose žemėse nepastebėta.

Žvalgant kapinyną aptikta pasaginė segė platėjančiais galais (5:1 pav.), dviejų pasaginių

segių lankelių dalys (5:2 pav.), stilizuota gyvulinė (5:3 pav.) ir suspausta buoželės formos galvutės, liežuvėlio paplatinta apvija fragmentas, apyrankės siaurėjančiais galais dalis, žvangutis, juostinis žiedas, keturkampė sagtis, vario lydinio grandis, Rygos Gustavo II Adolfo šilingas ir susilydęs vario lydinio dirbinio fragmentas. Pasaginės segės ir apyrankės dalis liudija, kad kapinynas buvo naudojamas nuo XIII a., o susilydęs dirbinio fragmentas leidžia spėti čia buvus degintinių kapų. Remiantis žvalgant aptiktu žvangučiu, juostiniu žiedu ir moneta, nedeginti mirusieji kalvoje laidoti iki XVII a. vidurio. Dar vienas XVII a. datuojamas alavuotas (?) stačiakampis profiliuotas piniginės apkalas rastas Pienios kairiojo kranto aukštumos pakraštyje, už 65 m į P–PR nuo kalvos.

Raščiagalio senkapis (Anykščių r., Kavarsko sen.) yra 370 m į Š–ŠR nuo senųjų Raščiagalio kaimo kapinių, 220 m į V–ŠV nuo kanalizuoto Armukšnos upelio, 190 m į ŠR nuo artimiausios sodybos gyvenamojo namo, 70 m į V nuo kelio Šoveniai–Raščiagalys, dirbamoje nežymioje ŠR–PV kryptimi pailgoje kalvelėje ir jos šlaituose (6144298; 553625) (6 pav.). Žval-

6 pav. Raščiagalio senkapio kalva iš PR. G. Petrausko nuotr.

Fig. 6. Raščiagalys old cemetery hill, as seen from the SE

7 pav. Raščiagalio senkapyje rastas pentinis plačiaašmenis kirvis. G. Petrausko nuotr.

Fig. 7. A shaft-hole broad axe discovered in Raščiagalys old cemetery

8pav. Raščiagalio senkapyje aptikta segė. G. Petrausko nuotr.

Fig. 8. A brooch discovered in Raščiagalys old cemetery

gymų metu aptikta 19 radinių, iš kurių su mirusiųjų laidojimu siejama: pentinis plačiaašmenis kirvis (7 pav.), 4 varianto (pagal E. Svetiką) šešialapė rozetinė segė (8 pav.), apskritos skardinės segės atbrailos gabalėlis, 2 juostiniai žiedai (vienas jų puoštas augaliniu ornamentu ir raidėmis IHS), žiedai pastorinta ir paplatinta priekine dalimi, žvangutis, adatinės fragmentas, kryžinis ir keturkampis rozetinis piniginės apkalai (9 pav.), LDK 1570 m. Žygimanto Augusto dvidenaris, 3 LDK ir Lenkijos Jono Kazimiero

9 pav. Raščiagalio senkapyje rasti piniginės apkalai. G. Petrausko nuotr.

Fig. 9. Purse fittings discovered in Raščiagalys old emetery

šilingai. Remiantis radiniais, Raščiagalio senkapyje mirusieji laidoti XV–XVII a.

Be iki tol nežinomo laidojimo paminklo, dirbamuose Raščiagalio kaimo laukuose į V nuo Armukšnos upelio, 270–850 m į P ir PV nuo senkapio, abiejose kelio Šoveniai–Raščiagalys pusėse užfiksuotos 4 viduramžių ir naujųjų laikų radimvietės. Daugelis radimviečių radinių būdingi XIII–XVII a., siejami su čia buvusia kaimaviete, o didžiausio dėmesio nusipelno nedidelės pasaginės segės suspaustais aguoniniais ir gyvuliniais galais (10:1 pav.), žiedinė segė, lelijos žiedo formos kabutis (11:1 pav.), sagtis vytu lankeliu (11:2 pav.), švininis verpstukas (10:2 pav.), peilio kriaunų galo apkalai, kryžinis piniginės apkalas (11:3 pav.), LDK 1665 ir 1666 m. Jono Kazimiero šilingai.

10 pav. Raščiagalio radimvietės II radiniai: 1 – pasaginė segė; 2 – verpstukas. G. Petrausko nuotr.

Fig. 10. Finds from Raščiagalys find spot II: 1 – a penannular brooch; 2 – a spindle whorl

11 pav. Raščiagalio radimvietės III radiniai: 1 – kabutis; 2 – sagtis; 3 – piniginės apkalas. G. Petrausko nuotr.

Fig. 11. Finds from Raščiagalys find spot III: 1 – a hook; 2 – a buckle; 3 – a purse fitting

2018 m. **Biliūnų** (Radviliškio r., Baisogalos sen.) laukuose nustatytos dvi geležies amžiaus radimvietės (*ATL 2018 metais*, 2019,

12 pav. Biliūnų kapinynas iš PV. G. Petrausko nuotr.

Fig. 12. Biliūnai cemetery, as seen from the SW

13 pav. Biliūnų kapinyne rastas įmovinis ietigalis. G. Petrausko nuotr.

Fig. 13. A socketed spearhead discovered in Biliūnai cemetery 0 2 cm

14 pav. Žvalgytas Raganių kapinyno plotas iš PV. G. Petrausko nuotr.

Fig. 14. The surveyed area of Raganiai cemetery, as seen from the SW

p. 512). Ekspedicijos metu pirmojoje iš jų atlikus žvalgymus, aptiktas iki tol nežinomas kapinynas. Biliūnų kapinynas yra 2,66 km į P nuo Diauderių piliakalnio (UK 16312), 780 m į PR nuo kelio Raseiniai–Baisogala, 530 m į P–PV nuo Biliūnų radimvietės II, 500 m į PR nuo melioracijos kanalu paversto Kiršino dešiniojo kranto, dirbamuose laukuose iškilusioje nežymioje kalvelėje ir jos šlaituose (6163043; 480502) (12 pav.).

Žvalgant kapinyną aptikti 8 radiniai, iš kurių įmovinis ietigalis aplūžusia karklo (?) lapo formos plunksna (13 pav.), antkaklės lankelio fragmentas, smeigtuko adata, įvijos ir stačiakampio diržo apkalo dalys, kaip ir 2018 m. rasta sidabrinės lankinės segės dalis ir rankogalinė apyrankė, yra būdingos Tautų kraustymosi laikotarpio kapų įkapės. XV–XVI a. datuojamos rutulio formos sagos, įtveriamojo peilio ir kriauninio peilio rankenėlės santykis su kalvoje buvusiais kapais lieka neaiškus.

Raganių kapinynas (UK 12078) (Šiaulių r., Kuršėnų kaimiškoji sen.) yra 700 m į P–PV nuo Rekčių piliakalnio (UK 3284), 350 m į Š nuo Raganių tvenkinio, 250 m į V nuo Ventos ir jos kairiojo intako Žižmos I santakos. Kapinyną nuo Ventos kairiojo kranto skiria 200 m atstumas, jo P ir PV dalis remiasi į Žižmos I upės viršutinės terasos pakraštį. Teisinę apsaugą turinti keturkampė 110–125 m ilgio, 95–115 m pločio kapinyno teritorija dirvonuoja (iš viso saugomas 1,05 ha dydžio plotas), į Š ir V nuo jos plyti dirbami laukai (14 pav.), R pusėje – miškas. Suartame lauke į Š nuo saugomos kapinyno teritorijos ribos pastebima žmonių kaulų fragmentų.

Kapinyną I Pasaulinio karo metais apardė apkasai, vėliau jo teritorijoje buvo dirbama žemė. Kasant apkasus ir laidojimo paminklą ariant buvo randama „plačių durklų, kirvukų ir žmonių kaulų“, įvairių VIII–XIII a. papuošalų (*LAA*, t. III, 1977, p. 129). Pasakojimai apie tai, kad kapinyne „laidodavo nekrikštytus ar šiaip nenormaliai mirusius“ (*VAK*, f. 1, a. 1, b. 28, l. 56.), laidojimo vietos „senumą“ tik patvirtina. Vis dėlto didesnio archeologų dėmesio Raganių kapinynas iki šiol nesulaukė.

Atkreipus dėmesį į tai, kad dirbamame lauke šalia Raganių kapinyno vietos ieškotojai randa archeologinių radinių, į Š nuo saugomos kapinyno teritorijos iššvalgytas netaisyklingas keturkampis apie 160x90 m dydžio plotas (iš viso apie 1 ha). Iš viso žvalgant aptikti ir iš ieš-

15 pav. Raganių kapinyne aptikta antsmilkinio dalis. G. Petrausko nuotr.

Fig. 15. Part of a temple ornament discovered in Raganiai cemetery

16 pav. Raganių kapinyne rastos antkaklės buoželiniais galais. G. Petrausko nuotr.

Fig. 16. Neck-rings with knob terminals discovered in Raganiai cemetery

18 pav. Raganių kapinyne aptikti smeigtukai: 1, 2 – ritininiai; 3 – kryžinis; 4 – trikampe galvute. G. Petrausko nuotr.

Fig. 18. Pins discovered in Raganiai cemetery: 1, 2 – with a spool-shaped head; 3 – cruciform; 4 – with a triangular head

17 pav. Raganių kapinyne rastos segės: 1 – lankinė laiptelinė; 2, 3 – pasaginės. G. Petrausko nuotr.

Fig. 17. Brooches discovered in Raganiai cemetery: 1 – crossbow ladder; 2, 3 – penannular

19 pav. Raganių kapinyne aptikti kabučiai. G. Petrausko nuotr.

Fig. 19. Pendants discovered in Raganiai cemetery

kotojų gauti 79 radiniai. Tarp jų didžiausią dalį sudaro papuošalai: 2 antsmilkinių fragmentai (15 pav.), 2 antkaklių buoželiniais galais dalys (16 pav.), antkaklės su kabliuku ir kilpele (?) ir 7 neaiškaus tipo antkaklių lankelių fragmentai (vienas jų tordiruotas), lankinė laiptelinė segė (17:1 pav.), lankinės aguoninės segės kojelė ir galvutė, 6 pasaginės segės aguoniniais, gyvuliniais, platėjančiais apskritais ir neaiškaus tipo galais (17:2, 3 pav.), 3 plokštinės segės ir jų fragmentai, 2 ritininiai, kryžinis ir trikampe galvute smeigtukai (18 pav.), 12 juostinių, įvijinių, storagalių, pusiau apskrito, keturkampio pjūvio, gyvuliniais ir siaurėjančiais galais apyrankių ir jų dalių, 2 įvijiniai, juostinis ir pastorinta priekine dalimi žiedai, pusapvalis ažūrinis, pusmėnulio ir klevo sėklos formos kabučiai (19 pav.) bei dvigubas karolis.

Ginkluotės radinių grupei skiriama vienašmenio kalavijo geležtės dalis, pentinis plačia-

0 5 cm

20 pav. Raganių kapinyne rasti įmoviniai ietigaliai. G. Petrausko nuotr.

Fig. 20. Socketed spearheads discovered in Raganiai cemetery

21 pav. Raganių kapinyno situacijos planas: 1 – saugoma kapinyno teritorija; 2 – romėniškojo laikotarpio radiniai; 3 – tautų kraustymosi laikotarpio radiniai; 4 – vikingų ir ikivalstybinio laikotarpio radiniai; 5 – neaiškios arba plačios chronologijos radiniai. G. Petrausko brėž.

Fig. 21. Situation plan of Raganiai cemetery: 1 – the cemetery's protected territory; 2 – Roman era finds; 3 – Migration period finds; 4 – Viking and pre-state period finds; 5 – finds with an unclear or broad chronology

ašmenis kirvis, 4 įmoviniai ietigaliai profiliuota, lauro lapo ir rombo formos plunksnomis (20 pav.), įmovinis juostinis ietigalis, 4 ietigalių plunksnų dalys. Darbo įrankiais laikomi 3 įmoviniai kirviai, 2 vedegos, skobtas, dalgis, įtveriamasis ir lenkta viršūne peiliai, ylos dalis. Iš kitų žvalgant aptiktų radinių minėtina: juostinis pentinas su spygliu, šarvų grandelė, diržo skirstiklis su apkalu, žiedo arba apyrankės ruošinys, Rusijos imperijos Nikolajaus II 1901 m. 20 kapeikų nominalo moneta ir kita.

Kaip rodo radiniai, Raganių kapinynas tęsiasi bent 85 m į Š nuo dabartinės saugomos teritorijos ribos, tačiau tarp vietos ieškotojų sklindančių kalbų apie į V nuo kapinyno randamus radinius žvalgymai nepatvirtino. Kapinyne laidota nuo I a. pabaigos – II a. iki XII–XIII a. Romėniškojo laikotarpio dirbiniai daugiausia telkiasi žvalgyto ploto Š dalyje, Vikingų laikotarpio – jo R pusėje. Tautų kraustymosi laikotarpio radiniai tarp šių radinių grupių užima tarpinę padėtį (21 pav.). Tuo remiantis galima daryti prielaidą, kad iš pradžių

23 pav. Baraučiznoje rasta apskrita skardinė segė. G. Petrausko nuotr.

Fig. 23. The annular sheet metal brooch discovered in Baraučizna

mirusieji buvo laidojami Žižmos I upės aukščiausioje viršutinės terasos dalyje, kiek vėliau laidoti pradėta į PR nuo buvusių kapų, nuolaidėjančioje aukštumos dalyje arčiau Ventos upės.

Žiliuose (Šiaulių r., Kuršėnų kaimiškoji sen.), 460 m į PR nuo Šemetaičių radimvietės I, 325 m į V nuo krašto kelio Kuršėnai–Mažeikiai, 90 m į Š–ŠR nuo Žilių kaimo kapinių, Ventos dešiniojo kranto viršutinės terasos ir dirbamo lauko pakraštyje išaiškinta geležies amžiaus radimvietė (6220139; 429036). Iš šios vietos kilęs sidabrinis VIII a. II pusės Abasidų dinastijos dirhamas – viena ankstyviausių arabiškų monetų Lietuvoje (22 pav.) (plg. Grimalauskaitė D., Remecas E., *Pinigai Lietuvoje*, V., 2016, p. 91). Dar vieno radinio – romėniškojo laikotarpio uždaro masyvaus žiedo – radimo vieta buvusi 300 m ilgio dirvonuojančioje atkarpoje tarp monetos radimvietės ir rapsais apsėto lauko kiek tolėliau į P nuo kapinių.

Nebeveikiančių **Baraučiznos** kaimo (Ukmergės r., Vidiškių sen.) senųjų kapinių teritorijoje, tarp daugybės iškastų bulviarūsių ir metalo ieškotojų paliktų duobučių aptikta XIII–XIV a. datuojama apskrita skardinė segė (23 pav.). Radimvietė yra 1,6 km į Š nuo Radiškio piliakalnio (UK 38853), 860 m į PR nuo Aukštųjų Svirnų dvarvietės (UK 25203), 500 m į V nuo Šventosios dešiniojo kranto, 30 m į R nuo kelio Radiškis–Rokiškis, kapinių PR dalyje,

22 pav. Žiliuose aptiktas arabiškas dirhamas. G. Petrausko nuotr.

Fig. 22. The Arabian dirham discovered in Žiliai

Šventosios senvagės terasos pakraštyje iškilusioje mišriu mišku apaugusioje kalvoje (6135803; 556501). Segės radimvietę nuo kitame Šventosios krante (ŠR pusėje) esančių Knitiškių ir Jakšiškio pilkapynų (UK 3554 ir 1888) skiria 950–980 m atstumas.

The field surveys in Akmenė, Anykščiai, Radviliškis, Šiauliai, and Ukmergė Districts

In 2019, the LNM surveyed 14 archaeological sites that had signs of cultural heritage features in Akmenė, Anykščiai, Radviliškis, Šiauliai, and Ukmergė Districts, revealing 3 new burial sites, revising the territory of one cemetery, and identifying 10 prehistoric and historic find spots.

Four Iron Age find spots were identified in Akmenė District. A ring with a tapered band was found in Gendviliškės (Fig. 1), a cruciform pin in Kriokliai (Fig. 2), a scabbard tip fitting (Fig. 3) and a socketed broad leaf-shaped spearhead (Fig. 4) in Šemetaičiai. Two new Medieval and Early Modern Period burial sites were discovered in Anykščiai District. Grave goods from 13th – mid-17th-century burials were discovered in Jurgėnai cemetery (Fig. 5) and from 15th–17th-century burials in Raščiagalys old cemetery (Figs. 6–9). In addition, 4 Medieval and Early Modern Period find spots were identified Raščiagalys. Many of the finds are characteristic of the 13th–17th centuries and are connected with a village that existed at this location (Figs. 10, 11). A new Migration period cemetery

was discovered in Biliūnai (Radviliškis District) (Figs. 12, 13), the find spots of a second half of the 8th-century Abbasid dynasty dirham (Fig. 22) and a Roman era massive closed ring were identified in Žiliai (Šiauliai District), of a 13th–14th-century annular sheet metal brooch in Baraučizna (Ukmergė District) (Fig. 23).

The boundaries and chronology of Raganiai cemetery (Šiauliai District) were revised during the expedition (Fig. 14). The field surveys yielded 79 inhumation grave goods: ornaments, weapons, tools, etc. (Figs. 15–20). The individuals had been buried in the cemetery from the late 1st–2nd century to the 12th–13th century and the burial site's territory continues at least 85 m to the N of the cemetery's protected territory (Fig. 21).

Tomas Rimkus, Algirdas Girininkas

Žvalgymai Klaipėdos ir Šilutės rajonuose

2019 m. birželio ir rugpjūčio mėnesiais vyko žvalgymai Klaipėdos ir Šilutės rajonuose. Jie atlikti pagal BRIAI vykdomą mokslo projektą „Mezolito–neolito žmonės ir Baltijos jūra: reliktiniai krantai po vandeniu ir krante. ReCoasts & people“ (09.3.3–LMT–K–712–01–0171), siekiant Lietuvos kranto zonoje identifikuoti naujas akmens amžiaus gyvenvietes. Žvalgymai vykdyti remiantis geologiniu teritorijos kartografavimu, modeliuojant potencialias priešistorinių gyvenviečių vietas prie buvusių vandens baseinų. Tokiu būdu žvalgyti Minijos, Tenenio ir Veiviržo upių krantai, taip pat dabartinių pelkių – Aukštumalos ir Svencelės aplinka. Žvalgymų metu surasta viena radimvietė su keliais titnago radiniais, kurių chronologija siektų akmens amžių.

1 pav. Venckų radimvietė iš ŠV. T. Rimkaus nuotr.

Fig. 1. The Venckai site, as seen from the NW

2 pav. Titnago radiniai Venckų radimvietėje: 1, 2 – nuoskalos; 3 – skeltė. T. Rimkaus nuotr.

Fig. 2. Flint finds from the Venckai site: 1, 2 – flakes; 3 – a blade

Venckų radimvietė (Klaipėdos r., Priekulės sen.) aptikta žvalgant Svencelės pelkės buvusį R krantą. Ji lokalizuota maždaug už 500 m į V nuo kelio atkarpos Venckai–Kalviškiai, 490 m į R nuo Klaipėdos (Vilhelmo kanalo). Radimvietė pasiekiama nuo Venckų kaime esančios M. Reisgio gatvės, yra maždaug už 120 m į PR pusę nuo jos. Radimvietė yra ant vienos iš buvusios Svencelės pelkės terasų (1 pav.). Ji smėlėta, reljefas šioje vietoje žemėja V kryptimi link pelkės. Žemiau šios terasos prasideda šlapynės.

Radimvietė aptikta ariamame lauke. Dirvos paviršiuje aptikti 3 archeologiniai radiniai – 2 titnago nuoskalos ir viena skeltė (2 pav.). Radi-